

Sergiu Viorel Urmă

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1,
cod poștal 014606, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-49-0084-5

Tehnoredactor: Mihaiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Povestea Poveștilor
**pentru
cititorii adulții americani**

(*și alte texte provocatoare*)

EIKON

București, 2019

În loc de prefață	7
1. România - care „întelepciune” populară?	11
Cântând la pian o fugă de Bach.....	11
Mă sună Ștefan cel Mare.....	15
Studenție, studenție.....	17
Povestea Poveștilor pentru cititorii adulți americanii	20
Care „întelepciune” populară?	28
Câteva cuvinte la moartea Regelui Mihai	31
PLM: un partid onest care nu promite niciodată nimic.....	32
Românii și ouăle (lor)	33
Cenzura cu foarfeca, banda de lipit și „capul limpede” în vremurile comuniste.....	35
Armata populară: Cinste ofițerilor agramați și glorie partidului incompetent!	45
Comedia D'ale Carnavalului în versiune 2.0 văzută de la New York.....	53

Respect p	2. Quo Vadis, America?	55
	Make Lăpușnicu Mare (sic) Again!	55
	Cele trei Americi.....	61
	Despre porcii și politicienii „ethically raised” cu sau fără „preservatives”	64
	„Apologia sclaviei” la standul american de la Bookfest 2018 sau cum să politicizezi un festival literar	66
	De la MyPillow în America la „neagra legendă” din România.....	71
	Despre „kidults” și mișcarea #Rezist pijama.....	76
	Despre „cultura sărutului” în America	77
	O stafie bântuite prin America: Socialismul (cică) Democratic	83
	Paradox neortodox	90
	Going downhill sau alunecând frumos la vale.....	92
	Despre „muie” și „fac” în America și România	96
	Despre Hollywood, bani, politică și filme „cu mesaj”	99
	BREAKING NEWS: S-a redeschis guvernul american!..	105
	Ce se mai vântură prin America și lume: de la pianul „rasist” la „salubrizarea” istoriei și crema Nivea	107
	Cartea „Fire and Fury” și presa centrală liberală	111
	Quo Vadis, America?	114
	Majoritatea evreilor americani sunt liberali și votează cu democrații: „ruptura adâncă” dintre ei și evreii din Israel.....	122

3. Scriitori și muzicieni: Alcoolici, sinucideri, întrebări și surprize	129
Sinuciderile din familia lui Hemingway	129
333 ani de la nașterea genialului J.S. Bach	135
Cine a scris Shakespeare? A pune la îndoială paternitatea pieselor e sinonim cu „aparițiile postume ale lui Elvis Presley”	136
Pieptănarea limbajului la clasici sau „castrarea” culturii de către noii puritani	144
Surprizele de la Muzeul „George Enescu”: Biografi de artiști ascunse în arhivele Securității, iar autoarea expoziției născută într-o ascunzătoare din munți	150
Ce înseamnă să scrii o carte de success în America	157
Unde sunt marii „alcoolici” americani?	159
Metropolitan Opera: ieri și azi.....	162
4. Felurite: „Prietenii”, familii, libertatea presei, cărți și „radarul” lui Hemingway	167
S-a supărat „prietenul” Tismăneanu pe mine	167
Familii mici, genii mai puține?.....	170
Despre libertatea presei	171
O carte-document născută din aberațiile găsite în Dosarul de Securitate.....	173
O profesiune de credință	175

până la urmă, la observația care definește cel mai bine socialismul de care unii au prins mare drag: „ei se face (sic) că plătește, noi ne facem că muncim”, „ei” fiind guvernul atotputernic care-i încalcă pe toți în numele unei societăți „mai drepte” pentru unii, dar, cu siguranță, mult mai sărace pentru toți. Între o Americă socialistă și o Românie nesocialistă, dar condusă de incompetenți și coruși, ce alegi?

Situate la granița dintre ziaristică și proză, cele 40 de texte, scrise în New Jersey, între 2017-2018, majoritatea sunt inspirate din realitățile culturale și politice din Statele Unite și România. Ele prezintă o lume în transformare care aleargă bezmetic „spre mai bine”, dar care nu știe unde o să ajungă până la urmă. Dar ceea ce se știe este că „Time is frickin’ crazy” – vremurile sunt complet smintite.

Sergiu-Viorel Urmă

1. România - care „înțelepciune” populară?

Cântând la pian o fugă de Bach

Ești de 30 de ani plecat din țară. Te apucă dorul și vrei să „simți” românește. Ce faci? Pui de-o mămăligă (cu mălai mexican). Nu-i de ajuns. Așa că te gândești să împletești și sarmale românești (în foi de varză - mâncare turcească; cu foi de viță - mâncare grecească). Te răzgândești imediat. Nu te mai complici cu sarmalele balcanice. Cumperi un pui făcut în rotisor (costând cinci dolari la Costco), faci mujdei cu usturoi din China și îl înfuleci cu mămăligă mexicană. Vrei și ceva dulce ca desert și te duce gândul la o... colivă. Da, asta-i ceva pur românesc, nu precum sarmalele. De când n-ai mai mâncat una? Nici nu mai știi.

Tot ce vrei găsești în America la supermarket, mai puțin coliva românească. Nu-i o prăjitură, e adevarat, și e complicat de făcut. Te uiți spre România și te gândești, salivând, când i-o veni rândul lui Ilie Iliescu? Aceasta ar fi, într-adevăr, o minunată ocazie să mânânci colivă. Ghinion, ăsta îi îngroapă pe alții, n-are nici pe dracu', o s-o mai ducă mult. *Who's next in line?* Poate Dumitru Popescu. L-am văzut acum doi ani la Bookfest, lansându-și ultima „creație”. De-abia stătea pe scaun, sprijinindu-se într-un baston și privindu-i disprețuitor pe cei din jur. El e „Dumnezeu”, nu? Ai mai multe șanse cu DP, dar nu cred că o să vrea să fie îngropat cu popi și colivă. De obicei, pupătorii în fund ai lui Ceaușescu se îngroapă cu secera și ciocanul desenate pe coșciug. Ei consideră că lumea lor de altădată era mult superioară celei actuale și viitoare.

Înghiți în sec, te lipsești de dulcele românesc de adio și te apuci de altceva. Iei o carte din biblioteca ta bogată în albume de artă românească, lucrări de istorie și capodopere ale autorilor clasici români. O parte din cărți le-ai luat cu tine, când ai fost forțat să-ți părăsești țara natală în '87, pe altele le-ai cumpărat pe parcurs. S-au adunat o grămadă de-a lungul anilor. Printre ele, se odihnește și *Amintiri din copilărie*. Stai într-un balcon din New Jersey și pe malul opus vezi zgârie norii din Manhattan. În loc de Ozana „cea limpede și frumos curgătoare”, vezi fluviul Hudson cel mâlos și poluat. În loc de Cetatea Neamț, vezi Empire State Building, de la etajul 50 în sus și până la etajul 102. Termini de citit *Amintiri din copilărie* și te întrebă dacă nu era mai bine și mai interesant să trăiești pe vremea lui Creangă la Iași, când ființa „Junimea” și oamenii iluștri care veneau acolo, Maiorescu, Carp, Rosetti, Negruzzii, Eminescu, Creangă și alții, se adunau în casa cu un singur etaj a lui Vasile Pogor. Cu „junimea” americană din zilele astea, cu aşa-zisii *millennials*, nu te înțelegi. Nici nu cauți să-i înțelegi pentru că ăștia nu pricep mare lucru din ce se întâmplă în lume. Au numai pretenții și fumuri, fără să dea nimic în schimb.

Bun. Apoi, citești *O scrisoare pierdută*, pentru a douăzecea oară. Râzi, vezi că totul e aievea și că se potrivește de minune cu situația actuală din România, cu politicienii noștri coruși și fără scrupule. În țara asta nu s-a schimbat niciodată nimic, cu excepția perioadei comuniste, când era și mai rău. *Okay*. Acum nu mai râzi. Începi să înjuri politicienii coruși de pretutindeni. Faci comparații: ce bine s-ar potrivi Bill Clinton în rolul lui Tipătescu. Curvar Tipătescu, curvar și Clinton, dacă nu chiar și mai și. În rolul lui Cațavencu ar merge John Kerry, poreclit Kioru, din cauză că ține un ochi mai închis, fostul șef al diplomației americane în timpul lui

Obama. Bun muncitor cu gura, demagog folosind vorbe mari și alese, intonație impecabilă de mare orator. Ce spune nu are conținut. Turuie în gol, iar ūvoiu ideilor sale e lipsit de substanță. În locul Coanei Joițica pe cine pui? Nu pui pe nimenei, pentru că nu vrei să fii acuzat de antifeminism sau bigotism. În ziua de azi nici de Baba Cloanță nu poți să te mai legi fără să fii acuzat de misogonism. Piesa lui Caragiale n-o să se joace niciodată în America. Pentru că singurul personaj feminin e negativ, preferând să aibă sex neprotejat cu Tipătescu, în loc să lupte pentru drepturile LGBTQ („q” e de la queer, adică pidosnic).

Tipătescu, ca să fie *politically correct*, ar trebui să-i ajute pe tinerii care au fost aduși ilegal în America de către părinții lor când erau copii (aşa-zisii „dreamers”), nu să complezeze cu Zoe pentru un câștig politic efemer pe plan local, într-un județ montan din România. Iar Cetățeanul Turmentat și Pristanda, ca să aducem piesa în actualitate, ar trebui să fie agenți ruși de influență, puși de Moscova să încurce treburile la alegerile din județul în cauză. În sfârșit, Dandanache, alias Dandanaiski, e clar că e omul lui Putin, păcălindu-i pe toți, prefăcându-se senil, idiot și vorbind românește cu accent. Si aşa câștigă alegerile. Asta e adevărata „collusion” cu Rusia, aici e mâna KGB-ului, nu mai căutați în altă parte, tâmpăților! *Russia, Russia, Russia! Impeach Trump!* (sic). *Treason!* (sic). *Prison!* (sic). Scandal peste scandal, ziarul local, *Răchetul Carpaților* (un fel de *New York Times* cu mai puține pagini), publică numai *fake news*, reporterii sunt amenințați, unii sunt dați în judecată, se bagă și avocații ca să mai ia și ei un ban, etc.

În paranteză fie spus, piesa lui Caragiale ar cunoaște un frumos succes în rândul publicului și al criticilor în New York dacă Tipătescu ar fi *gay* și ar întreține relații nu cu Joițica, ci cu bărbat'su, cu distinsul domn Trahanache. Sau chiar cu

amândoi, pe rând. Chiar și mai interesant. Dar mă rog, să lăsăm prezentul cu toate bucuriile și avantajele lui în pace. Bun! Lași *Scrisoarea pierdută* și citești *Pe drumuri de munte* a lui Calistrat Hogaș. Citești stând în balcon, privind din când în când la zgârie norii din Manhattan, ținând carteia în mâini și tableta în poală, ca să te uiți pe *Google Maps* și să refaci itinerariul pe care l-au urmat Hogaș și tovarășul său de drum, de la Piatra la Gârcina, Almaș, Dărămănești, Horaița, până la mănăstirile Agapia, Secu, Văratic, Sihla și aşa mai departe. Ce frumos arată acum mănăstirile astea după ce au fost renovate recent! Te întrebui însă ce a mai rămas din codrii din Munții Neamțului descriși de Hogaș. O mai fi ceva lemn? S-a dus tot la export? Brusc ai o revelație uimitoare: La Sihla, pe *youtube.com*, dai de Părintele Alexie care, într-un interviu filmat, face o descriere măiestră a mănăstirii și a Peșterii Sf. Teodora, într-o limbă românească atât de curată și de expresivă care te face mândru că ești român. Închizi ochii și te gândești cum pot exista oameni cu atâta har și atât de modești care trăiesc fericiți și izolați de restul lumii, în timp ce, în Parlament și în Guvern, sunt atât de mulți „aleși” certați cu gramatica, neputând lega două cuvinte corect, agramați și ahitați după averi. O lume pe căt de întoarsă pe dos, pe atât de ignoranță. Îți ajunge să „simți” românește. Si chiar și americanănește. Prea multă „simțire”. În vremurile pidosnice de azi, simțirea e contraindicată. Chiar medicul de familie te avertizează în privința ei. Intri în apartament, îți umpli un pahar mare de whisky cu gheață și te așezi la pian ca să evadezi în lumea sunetelor, cântând o... fugă de Bach.

Mă sună Ștefan cel Mare

În prima zi a anului mă sună Ștefan cel Mare la New York cu taxă inversă (*collect call*) și mă întreabă: „*Hau yu duin' deontologule, uat's ap daun zer?* Cum ai petrecut ultima zi a anului?”. Nu-mi vine să cred când îl aud și îi zic cu deferență: „Să trăiești, Măria Ta!”. Apoi, aducându-mi aminte în ce vremuri trăim, îi zic democratic: „Să trăiești Nea Fane, ce tare mă bucur că te aud... da' nu mai folosi cuvinte din astea de care n-a auzit nimeni în America”. „Ce cuvinte”, se miră el. „Păi astea, deontolog sau deontologie. N-au auzit nici profesorii de colegiu de ele”. „De xenofobie sau congruență au auzit? Sau de paradigmă? Că sunt pline comentariile la noi de paradigme din astea. Citesc și eu pe internet ce scriu unii și alții. Dracu' știe ce vor să zică, că nu prea pricep. S-a stricat limba. S-a *updatat* și eu nu pot să mă *focusez enimor*”. „Aș”, zic, „mulți din ăștia care își irosesc timpul și banii pe la colegii, incubatoare de *political correct MADNESS*, unde li se spălă mintea (dacă o au), nu știu decât de progresivism, socialism, globalism și alte isme-futurisme din astea... ăștia din generațiile mai tinere or să ducă lumea de râpă”. „Știu”, zice el, „*Zei kent tel sit from snău* (rimează cu nătăru)”. „Exact, dacă nu gândești ca ei te fac „fascist”, deși habar n-au ce-i asta și de unde vine. Pentru ei Mussolini și mussaka e aceeași mâncare de pește”.

„Cine-i deștept și vrea să facă bani nu merge la colegiu”, zice el. „Eu n-am nici măcar patru clase elementare, că am luat lecții în particular, dar am rămas în istorie, la fel ca Bill Gates. Sunt un autodidact autohton. Am câștigat 37 de războaie și am construit 26 de biserici și mănăstiri. Nici Trump al vostru n-a ridicat atâtea, deși se dă mare meșter constructor.” „Lasă, nu te lua de Trump, că face treabă bună

la economie. E laudaros și uneori se exprimă ca un mitocan, dar are multe idei sănătoase. Îl strică personalitatea și temperamentul. Ar trebui să vorbească mai puțin, că debitează prostii câteodată și are un vocabular sărac. Da' în privința mătale, ai fost norocos, n-ai avut opoziție și nici comentatori de presă care să te dea cu fundu' de pământ", zic. „*Feik niuz pe vremea mea? Ha, îi scurtam de cap sau de cur, cât ai clipi. Fak zem ol.* Un despot luminat face o treabă mai bună decât un democrat stricat. Dar ia spune-mi, că de aia te sun, cum ai petrecut de revelion, ai fost în *Taimz Skuer* la voi la *Niu Yok?*” „Pe gerul astă? La -18°? Am stat acasă cu familia. Băut, mâncat, cântat imnul național american: La anu' și la mulți bani!” „Numai atât? La noi la Vaslui se sărbătorește noul an de săptămâna trecută. Ce bine petreceam pe vremea mea. Mă retrăgeam c-o damigeană de Cotnari și două-trei jupâneze în iatacul meu, și dacă intram într-o duminică, nu mai ieșeam de acolo decât joi în săptămâna următoare, frumos fezandat și cu părul ondulat, ca-n picturile alea. Dar hai să te las, că îți vine bilul de plată prea mare”.

„*Make Moldova Great Again*”, îi răspund înainte de a închide telefonul. „*MMGA!*”, strigă în aparat. „*MAGA*”, zice el, „*tok tu yu leităr*”.

Studentie, studenie...

Deseori mă gândesc la anii studenției ('64-'69), la *English Department* al Universității București. Am avut norocul să-i avem pe cei mai buni profesori din toate vremurile, generația de aur a angliștilor români: Ana Cartianu, Leon Levițchi, Dan Duțescu care a realizat o traducere măiastră a Povestirilor din Canterbury pentru care a fost premiat, Andrei Bantaș, Ioan Preda, Ștefan Stoenescu, Virgil Nemoianu, Edith Iarovici, Adrian Nicolescu (foarte prețios), Virgiliu Drăgănescu-Drăgănești (ușor ramolit da' simpatic în felul lui) - printre cei mai mari. Era o plăcere să-i ascultă la cursuri și să schimbi idei cu ei la seminare. Pentru că România comunistă era o lume închisă, totul „se consuma” în interior: dragostea lor pentru limba și literatura engleză și dorința de a ne împărtăși cunoștințele lor, la fel ca și interesul nostru pentru cele aflate și absorbite de la ei. Predarea limbilor străine (în special engleza, la modă, urmând francezei), cât și învățarea lor de către generațiile de studenți era singura supapă de evadare din mincinosul și anostul cotidian. O dezertare din realitatea totalitaristă, o transportare în alte lumi și vremuri, pe care numai literatura și muzica îi le puteau oferi.

Dar ce ironie, totuși! De pildă, Epoca Elisabetană, apogeul renașterii engleze, „the golden age in English history”, cu marii ei dramaturgi în primul rând, a fost o epocă „totalitaristă”, în care scriitorii englezi se luptau și ei cu cenzura care trebuia păcălită sau ocolită, iar oamenii, în general, trebuiau să fie atenți la ce spuneau în public. Totul se întâmpla sub supravegherea lui Sir Francis Walsingham, șeful poliției secrete și spionul șef al Curții, care îi fila și aresta pe toți cei ce conspirau împotriva reginei, nu numai în Anglia, ci chiar și pe Continent. Unul din spioniile lui semna 007! Turnul Londrei,

cu aparatele de tortură și ororile care aveau loc acolo, nu a fost mai prejos decât închisorile și lagărele comuniste, la o scară mult mai mică, desigur. Vorbind serios, nimeni teafăr la minte nu poate compara dictatura comunistă cu „dictatura” luminată a Reginei Elisabeta I și cu meritele ei pe plan cultural, economic și militar. Am fi dat comunismul pe elisabetanism 24/7, mai puțin Turnul Londrei (pe care îl vom vizita mai târziu ca turiști).

Dar nu numai la engleză am avut profesori străluciți. La literatura universală, studiată timp de trei ani, am avut-o pe Zoe D. Bușulenga (Antichitatea și Renașterea), care s-a sfârșit la Mănăstirea Văratec, unde s-a călugărit și a fost înmormântată. Apoi, am avut-o pe Vera Călin (plecată și rămasă ulterior în Occident), pe Cornelia Comorovschi (rămasă și ea) și pe Gelu Ionescu (în 1982 a întins-o și el). Comorovschi era acaparată psihologic și sentimental de Proust. Ne întreba tot timpul la seminare, vorbind săsăit: „Vă place Proust, cum vă place Proust? De ce vă place Proust?”. Făc un arc peste timp și întreb acum, de la New York, la ce colegii din America sunt întrebați studenții de către profesori dacă le place Proust? Cei de acum nu l-au citit nici pe Mark Twain, pe care unii îl acuză de rasism, darămite pe Proust sau Kafka. În sfârșit, la literatura română l-am avut pe Ion Rotaru, iar gramatica am făcut-o cu Mioara Avram și Matilda Caragiu, sora marelui actor.

Un amănunt amuzant. În anii aceia, majoritatea studenților la limba engleză o forma sexul feminin. În anul nostru erau vreo 120 de „fete” și numai șapte „băieți”. Multe din fete erau atât de interesante, încât se dusese vestea că cele mai frumoase studente din Universitate sunt la *English Department*. Erau și multe fice de șabi, securiști și diplomați ai acestor ani, care se purtau cu nasul pe sus și nu se uitau la colegii lor. Și cum s-ar fi uitat? Eram niște amărăți, ne bătea vântul prin

buzunare, când aveam 30 de lei la noi, era sărbătoare națională. Fetele de la engleză erau curtate de tot soiul de bărbați cu stare care veneau de obicei cu mașina ca să le „salte”. Vedeam cum se oprea o mașină și din ea sărea un *gentleman* care să-ruta mâna colegiei noastre, îi deschidea curtenitor portiera și... duși erau. Noi n-aveam nici măcar magnetofon acasă să-i ascultăm pe Beatles, nicidcum mașină pe patru roți. Veneau aşadar doctori, arhitecți, artiști la „piata de fete” de la engleză. Uneori venea Nicolae Herlea care „săltă” câte o minunătie de colegă... Tot așa a venit și Dan Iordăchescu, alt mare bariton român, care „s-a încurcat” cu Irina Bora, a treia nevastă cu acte în regulă a maestrului. Iordăchescu se va mai căsători încă de două ori (în total cinci soții legitime), ultima lui „realizare” în domeniul matrimonial fiind o soție cu... 40 de ani mai Tânără. Astă da bărbat român! Amintiri, amintiri...